

Informatienota raad

Regionale Energiestrategie (RES) Metropoolregio Eindhoven

Voor vragen

Telefoonnummer: 14 040
E-mail: gemeente@veldhoven.nl
Datum B en W: 10 december 2019
Registratienummer: 19bs00199

Kennisnemen van

Kennis nemen van de stand van zaken omtrent de ontwikkeling van de Regionale Energiestrategie Metropoolregio Eindhoven.

Inleiding

In het kader van het Nationaal Klimaatakkoord heeft het Rijk aan alle 30 regio's in Nederland gevraagd om te onderzoeken hoe en waar ze energie kunnen besparen en energie duurzaam kunnen opwekken. Iedere regio stelt hiervoor een Regionale Energiestrategie (RES) op. Zo ook de Metropoolregio Eindhoven. De RES is een instrument om te komen tot keuzes voor de opwekking van duurzame elektriciteit, de warmtetransitie in de gebouwde omgeving en de benodigde energie-infrastructuur.

Na ondertekening van het Nationaal Klimaatakkoord dienen de regio's een conceptversie van hun RES in bij het Rijk. De deadline daarvoor is 1 juni 2020. Het Rijk beoordeelt vervolgens of de optelsom van de 30 regio's voldoende bijdraagt aan het Nationaal Klimaatakkoord. Daarna hebben regio's nog eens een aantal maanden de tijd om tot een definitieve RES te komen en deze in te dienen bij het Rijk. De definitieve RES moet 1 maart 2021 klaar zijn.

Samen met de provincie, waterschappen en Enexis Netbeheer ontwikkelen de 21 gemeenten in de Metropoolregio Eindhoven gezamenlijk een RES. De energietransitie is een complexe opgave met enorme technische, financiële en vooral ook maatschappelijke en ruimtelijke impact. In de werkgroepen communicatie- en participatie, besparing, warmte en grootschalige opwek & landschap werken alle partijen momenteel samen aan de concept-RES.

Het doel van de RES is drieledig:

- De RES geeft aan hoe wij, inhoudelijk en procesmatig, als verantwoordelijke overheden, de opgaven voor 2030 gaan realiseren, met welke strategie en onder welke voorwaarden.
- De RES geeft een doorkijk naar de vervolgperiode 2030-2050. We doen richtinggevend uitspraken voor de lange termijn, die houvast geven voor de keuzes in de komende 11 jaar.
- De RES geeft aan wat de energiebesparingsmogelijkheden zijn en het vermogen aan duurzaam op te wekken energie.

De concept-RES MRE op hoofdlijnen:

Momenteel wordt er door werkgroepen op regionaal niveau aan de concept-RES gewerkt. Tijdens subregionale raadsbijeenkomsten vertellen de werkgroepen waar zij

nu staan en gaan zij hierover met de raden in gesprek. Op hoofdlijnen zal de concept-RES van de Metropoolregio Eindhoven er als volgt uitzien:

1. Opgave energietransitie RES MRE
2. Afwegingen & leidende principes
3. Energiemix 2030 ten opzichte van nu
 - a. Besparing
 - b. Elektriciteit
 - c. Warmte
4. Aandachtspunten afstemming regionale opgaven en buurregio's
5. Aanzet voor borging RES

Kernboodschap

De RES is een strategie (hoe kunnen we de energiedoelstellingen realiseren), instrument (hoe gaan we de ruimtelijke inpassing met maatschappelijke betrokkenheid organiseren) én beschrijft bovenal de samenwerking tussen alle regionale partijen. Gemeentebesturen zijn op de hoogte van de stand van zaken omtrent de ontwikkeling van de Regionale Energiestrategie Metropoolregio Eindhoven.

Vervolg

Gemeenteraden stellen samen met het AB van beide waterschappen en Provinciale Staten in 2021 de RES 1.0 vast. Zij beoordelen of de verschillende stappen zorgvuldig worden doorlopen en of de juiste stakeholders worden betrokken. De concept-RES wordt ter bespreking voorgelegd aan de 21 gemeenteraden en aan colleges van B&W ter vaststelling. Tot die tijd worden raden goed meegenomen in de dynamiek van het proces, betrokken bij de keuzes die voorliggen en voorbereid op de formele besluitvorming.

Hiervoor worden de volgende activiteiten voor raadsleden georganiseerd:

- Subregionale en lokale gesprekken met de raden
- Raadsinformatiebrieven
- Regionale bijeenkomsten: Metropoolconferenties
- Periodiek agendapunt Raadstafel21

Communicatie en samenspraak

Stakeholders

De werkgroepen betrekken stakeholders door hen input te laten geven voor de concept-RES vanuit eigen expertise en door hen te informeren over het proces. Tussen januari en maart 2020 wordt een aantal regionale werkateliers voor stakeholders georganiseerd, waarbij zij hun input voor de brede concept-RES kunnen leveren.

Inwoners

De communicatie over de energietransitie richting inwoners loopt in eerste instantie via de 21 gemeenten zelf. Gemeenten worden hierbij ondersteund door de regio. Bijvoorbeeld door het beschikbaar stellen van verschillende communicatiemiddelen. Daarnaast organiseert de regio in maart een brede bijeenkomst over de concept-RES, waar ook inwoners worden uitgenodigd om deel te nemen en input te leveren. Na vaststelling van de concept-RES gaan gemeenten zelf in gesprek met hun inwoners over de inhoud van de RES 1.0.

In Veldhoven wordt er parallel aan de concept RES gewerkt aan een Veldhovense Energiestrategie (VES). De voorbereidingen hiervoor zijn inmiddels gestart en het streven is om in het eerste kwartaal van 2020 een startnotitie met daarin een beschrijving van het (samenspraak)proces aan de raad voor te leggen.

De raad zal tijdens de beeldvormende vergadering van 24 maart 2020 geïnformeerd worden over de stand van zaken van de concept RES en de plannen in het kader van de Veldhovense energiestrategie. Tijdens het fractie uur op 14 april 2020 zal de concept RES, zoals die ter vaststelling aan de besturen van de MRE-gemeenten, de provincie en de waterschappen wordt voorgelegd, gepresenteerd worden.

Bijlagen

Als bijlage zijn de raadsinformatiebrief van de Metropoolregie Eindhoven en het programma voor de subregionale raadsinformatie-bijeenkomst van 18 december 2019 toegevoegd.

Subregionale Raadsbijeenkomsten RES – Metropoolregio Eindhoven

De Regionale Energie Strategie (RES) van de Metropoolregio Eindhoven (MRE) bevindt zich in de fase van het opstellen van de concept-RES. Om de raadsleden te voorzien van kennis en informatie over de energietransitie en de status van de concept-RES, worden er subregionale raadsinformatiebijeenkomsten georganiseerd. Het doel van de bijeenkomsten is om raadsleden een realistische weergave van de implicaties van de energietransitie te geven: o.a. de omvang, de processen, de belanghebbenden en de veranderingen in de ruimtelijke omgeving. In dit document is meer informatie over de inhoud en planning van de raadsbijeenkomsten te vinden.

Programma

5 min	Opening door bestuurlijk trekker subregio
40 min	De RES, leidende principes & procesafspraken en vervolgproces
30 min	Pitches van de werkgroepen en Enexis: waar staan we nu? <ul style="list-style-type: none">• Grootschalige Opwek & Enexis• Besparing• Warmte
45 min	Informatiemarkt: in gesprek over de RES

De RES, leidende principes & procesafspraken en het vervolgproces

Een presentatie over de RES door de projectleider en procesregisseur RES MRE

De presentatie brengt de overkoepelende energieopgave in beeld om raadsleden een gevoel bij de omvang en urgentie van de opgave te geven. Dit wordt onder andere geïllustreerd door een video en verschillende infographics. Ook worden de opbrengsten van de RES voor gemeenten in beeld gebracht, de bijbehorende tijdlijn en de organisatiestructuur.

Een gesprek over de leidende principes en de procesafspraken

Het doel van het gesprek over procesafspraken is het komen tot een gezamenlijk beeld van het proces van de komende maanden, totdat de concept-RES is vastgesteld. Tevens wordt een eerste invulling gegeven van hoe de verdere afspraken binnen de subregio's zijn ontwikkeld. We delen de uitkomsten van de subregionale bijeenkomsten met bestuurders en geven aan waar de subregionale gedachten elkaar raken en waar nog over gesproken moet- en kan worden.

De volgende thema's komen aan bod:

- Samenwerking
- Potentie en verdeling van taken en concrete activiteiten en projecten
- Compensatie
- Autonomie vs. Regie
- Inspanningsverplichting of resultaatverplichting

Een toelichting op het vervolgproces door projectleider en procesregisseur

- Wat gaan we doen, welke bijeenkomsten gaan we organiseren, wat gaan we ophalen, wanneer worden de raden betrokken?
- Een oproep aan raadsleden: kom naar de bijeenkomsten die georganiseerd worden. We hebben jullie input daar nodig.

Pitches van de werkgroepen en Enexis: waar staan we nu?

De werkgroepen en Enexis zullen ieder in een korte pitch vertellen waar zij nu staan en hoe het vervolgproces er uit zal zien.

Grootschalige Opwek & Enexis

- De potentiekaarten worden toegelicht: hoe zijn deze tot stand gekomen, welke wetgeving is van toepassing, welke beperkingen zijn er, etc.
- Landschapstegels voor de regio worden toegelicht.
- Enexis presenteert een eerste grove analyse van de impact van grootschalige opwek op het elektriciteitsnetwerk.

(Voor de Kempen aangepaste presentatie)

Besparing

Inventarisatie van besparingsmogelijkheden en de aanpak voor de RES 1.0.

Warmte

- Warmtevraag en warmteprofielen per gemeente: proces en doorkijk naar resultaten.
- Uitleg hoe de potentie voor de verschillende bronnen is berekend met een snelle blik op de eerste cijfers.
- Vooruitblik naar hoe een energiemix tot stand zal komen.

Informatiemarkt: in gesprek over de RES

Tijdens de informatiemarkt kunnen raadsleden langs tafels van de verschillende werkgroepen en Enexis lopen. Hier kunnen zij meer gedetailleerde informatie van de werkgroepen krijgen, vragen stellen en input geven.

Planning

Kempen: woensdag 4 december 2019 van 20.00 tot 22.00 uur

- RES en Leidende Principes: Barbara Marcus en Roland Roijackers
- Grootschalige Opwek: Martijn Bax
- Besparing: nader te bepalen
- Warmte: Alfredo Verboom
- Enexis: Mary van der Torre

Aanmelden kan via [deze link](#).

Peelgemeenten: woensdag 4 december 2019 van 20.00 tot 22.30 uur

- RES en Leidende Principes: Barbara Marcus en Roland Roijackers
- Grootschalige Opwek: Maaïke van Jole met Albert

- Besparing: nader te bepalen
- Warmte: Maaïke van der Zwaluw
- Enexis: Peet van de Loo

Aanmelden kan door een e-mail te sturen naar peelgemeenten@someren.nl.

A2-gemeenten: woensdag 11 december 2019 van 19.30 – 21.30

- RES en Leidende Principes: Barbara Marcus en Roland Roijackers
- Grootschalige Opwek: Maaïke van Jole met Albert
- Besparing: nader te bepalen
- Warmte: Maaïke van der Zwaluw
- Enexis: Peet van de Loo en Sander Bierens

Aanmelden kan via [deze link](#).

Stedelijk Gebied: woensdag 18 december 2019 van 19.30 – 21.30 (inloop 19.00)

- RES en Leidende Principes: Barbara Marcus en Roland Roijackers
- Grootschalige Opwek: Maaïke van Jole met Roland Bronkers
- Besparing: nader te bepalen
- Warmte: Maaïke van der Zwaluw
- Enexis: Sander Bierens en evt. Mary van der Torre

Aanmelden kan via [\[link invoegen\]](#).

Presentatie

Voor de bijeenkomsten zal een presentatie gebruikt worden waarin de verschillende onderdelen van het programma samen worden gebracht. Dit bestaat uit zowel de meer algemene presentatie over de RES, als de specifieke invulling van de verschillende werkgroepen.

Raadsinformatiebrief
Regionale Energiestrategie (RES) Metropoolregio Eindhoven

Geachte leden van de raad,

U bent uitgenodigd voor de raadsinformatiebijeenkomst in uw subregio over de Regionale Energiestrategie (RES). In deze brief informeren wij u over de wijze waarop de RES wordt vormgegeven in de Metropoolregio Eindhoven en de ontwikkelingen die plaatsvinden op dit gebied. Ook informeren wij u over de stand van zaken op landelijk niveau, zoals de status van het Nationaal Klimaatakkoord.

Nationaal Klimaatakkoord

De maatregelen die Nederland neemt om de CO₂-uitstoot te halveren, staan in het Klimaatakkoord dat minister Wiebes van Economische Zaken en Klimaat (EZK) op 28 juni 2019 namens het kabinet aan de Tweede Kamer heeft gezonden. Op 1 november 2019 heeft minister Wiebes in een brief aan de Tweede Kamer toegelicht hoe het Klimaatakkoord verder wordt uitgevoerd. Ook heeft het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) haar Klimaat- en Energieverkenning (KEV) gepubliceerd, met globale berekeningen van de verwachte resultaten van het Klimaatakkoord. De KEV kunt u [hier](#) lezen.

De partijen die zich inmiddels aan het Klimaatakkoord hebben gecommitteerd zijn onder andere de Waterschappen en brancheverenigingen uit de industrie, de elektriciteitssector, de gebouwde omgeving en de mobiliteitssector. Deze partijen nemen deel aan uitvoeringsoverleggen voor hun sector en zijn gericht op de uitvoering van de afspraken, en dus niet op heronderhandeling.

De gemeentes, vertegenwoordigd door de VNG, en de provincies (IPO) leggen de ondertekening eind november voor aan hun ledenvergaderingen. Voorzitter Nijpels van het Klimaatberaad zal de gebundelde ondertekeningen aanbieden aan minister Wiebes.

De Regionale Energiestrategie in de Metropoolregio Eindhoven

In het kader van het Nationaal Klimaatakkoord heeft het Rijk aan alle 30 regio's in Nederland gevraagd om te onderzoeken hoe en waar ze energie kunnen besparen en energie duurzaam kunnen opwekken. Regio's stellen hiervoor een Regionale Energiestrategie (RES) op. Deze RES is een instrument om te komen tot keuzes voor de besparing van energie, de opwekking van duurzame elektriciteit, de warmtetransitie in de gebouwde omgeving en de benodigde energie-infrastructuur. De RES heeft een horizon van 2030 met een lange termijn doorkijk naar 2050.

Na ondertekening van het Nationaal Klimaatakkoord moeten de regio's een concept van hun RES indienen bij het Rijk, de deadline daarvoor is 1 juni 2020. Deze wordt beoordeeld door het Rijk. Daarna hebben regio's nog een aantal maanden de tijd om tot een definitieve RES te komen en deze in te dienen bij het Rijk. De definitieve RES moet gereed zijn op 1 maart 2021.

Met de provincie, waterschappen en Enexis Netbeheer ontwikkelen de 21 gemeenten in de Metropoolregio Eindhoven gezamenlijk een RES: een complexe opgave met enorme technische, financiële, maatschappelijke en ruimtelijke impact. Voor bijvoorbeeld het aanwijzen van zoekgebieden voor de plaatsing van windturbines en zonnenvelden is altijd een afweging nodig met andere belangen, zoals de

METROPOOL

REGIO

EINDHOVEN

energie-infrastructuur, ruimtelijke kwaliteit en maatschappelijk draagvlak. De RES verbindt daarom belangrijke stakeholders: provincies, gemeenten, waterschappen, netbeheerders, burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties.

In de werkgroepen strategie, communicatie- en participatie, besparing, warmte en grootschalige opwek duurzame energie werken alle partijen momenteel samen aan de concept-RES.

De rol van de gemeenteraad

Gemeenteraden stellen samen met het Algemeen Bestuur (AB) van beide waterschappen en Provinciale Staten in 2021 de RES 1.0 vast. De concept-RES wordt ter bespreking voorgelegd aan de 21 gemeenteraden waarbij zij hun reactie geven. De concept-RES wordt aan de colleges van B&W voorgelegd ter vaststelling. Tot die tijd worden raden, waterschappen en provincie goed meegenomen in de dynamiek van het proces, betrokken bij de keuzes die voorliggen en voorbereid op de formele besluitvorming.

Hiervoor worden tot aan de oplevering van de concept-RES de volgende activiteiten voor raadsleden georganiseerd, waar periodiek ook de leden van het AB van de beide waterschappen en de leden van Provinciale Staten voor worden uitgenodigd:

- Subregionale en lokale gesprekken met de raden
- Regionale bijeenkomsten: Metropoolconferenties
- Raadstafel21 (periodiek agendapunt)

Stakeholders

Stakeholders worden in de eerste plaats betrokken via de werkgroepen die aan de RES werken. De werkgroepen betrekken stakeholders door hen inbreng te laten geven voor de concept-RES vanuit hun eigen expertise en door hen te informeren over het proces. Stakeholders zijn bijvoorbeeld:

- Infrabeheerders
- Eigenaren warmtebronnen
- Woningcorporaties
- Energiecoöperaties
- Belangenorganisaties zoals ZLTO en de BMF

Ook worden er tussen januari en maart 2020 een aantal regionale werkateliers voor stakeholders georganiseerd, waarbij zij hun inbreng voor de concept-RES kunnen leveren.

Inwoners

De communicatie over de RES richting inwoners loopt ten eerste via de 21 gemeenten zelf. Gemeenten worden hierbij ondersteund door de regio. Bijvoorbeeld door het beschikbaar stellen van verschillende communicatiemiddelen. Daarnaast organiseert de regio in maart een brede bijeenkomst over de concept-RES, waarvoor ook inwoners worden uitgenodigd om deel te nemen en inbreng te leveren. Ook gaan gemeenten zelf in gesprek met hun inwoners over de inhoud van de RES.

De concept-RES op hoofdlijnen

Momenteel wordt er door werkgroepen op regionaal niveau aan de concept-RES gewerkt. Tijdens de subregionale raadsbijeenkomst waar u voor bent uitgenodigd zullen de werkgroepen vertellen waar zij nu staan en hierover met u in gesprek gaan. Op hoofdlijnen zal de concept-RES van de Metropoolregio Eindhoven de volgende opbouw kennen:

1. Opgave energietransitie RES MRE
Wat is de opgave met betrekking tot de energietransitie in Metropoolregio Eindhoven?
2. Afwegingen & leidende principes
Op basis van de Startnotitie is een discussienota opgesteld waarmee tot november inbreng wordt opgehaald. Nota en inbreng vormen de basis voor dit hoofdstuk.

3. Energiemix 2030 ten opzichte van nu - en een doorkijk naar 2050
 - a. Besparing
 - b. Grootschalige Opwek Duurzame Energie
 - c. Warmte
4. Aandachtspunten afstemming regionale opgaven en buurregio's
5. Aanzet voor borging RES

Waar werken de werkgroepen momenteel aan?

Werkgroep Besparing

De werkgroep besparing heeft de besparingsopgave in beeld gebracht. Belangrijk om hierbij te vermelden is dat:

- Het Rijk uitgaat van besparing als een belangrijk thema;
- De besparingsopgave vanuit het Rijk niet gekwantificeerd is;
- Besparing geen invloed heeft op de hoeveelheid energie die grootschalig opgewekt moet worden.

In de concept RES komt te staan:

- De regionale besparingsopgave;
- Richtlijnen waar de werkgroep mee werkt;
- Benoemen van de doelgroepen;
- Kansen per doelgroep.

Voor de RES 1.0 brengt de werkgroep in beeld welke besparingsopties er zijn per doelgroep. Daarin worden meegenomen:

- De maatschappelijke kosten;
- De bijdrage aan de besparingsdoelstelling;
- Hoe realistisch een mogelijkheid is;
- Het draagvlak.

Een belangrijke tussenconclusie is dat gemeenten zelf maar beperkt verantwoordelijk zijn voor de opgave. De ambities uit het Nationaal Klimaatakkoord moeten samen met de stakeholders gerealiseerd worden. De besparingsplannen die uit de RES voortkomen moeten dus ook door de stakeholders gedragen worden. In de komende maanden gaat de werkgroep intensief samenwerken met de stakeholders om het overzicht van besparingsopties compleet te maken. Voor de RES 1.0 zal dit door de stakeholders gedragen overzicht gereed zijn en is inzichtelijk wat de potentie per doelgroep is en hoe dit bereikt kan worden.

Werkgroep Grootschalige opwek duurzame energie

De werkgroep Grootschalige opwek duurzame energie brengt de volgende elementen in kaart voor de concept-RES:

- Een kaart met zoekgebieden voor grootschalige zonne- en windparken;
- Per zoekgebied het potentiële vermogen in MW (en verwachte MWh) voor hernieuwbare energie;
- Een schatting van het potentiële vermogen in MW dat daadwerkelijk gerealiseerd kan worden;
- Verschillende scenario's, om inzicht te geven wat het bod 'in het veld' kan betekenen;
- De benodigde en haalbare aanpassingen voor de elektriciteitsinfrastructuur;
- Het te doorlopen proces om te komen tot realisatie van zonne- en windparken:
 - Uitvoering benodigde onderzoeken in het kader van de plan MER;
 - Uitwerking participatietraject.
- Wat wij nodig hebben van rijks, provinciaal- en regiobeleid om meer duurzame energie op te wekken.

In de RES 1.0 zullen keuzes gemaakt worden op basis van de potentie kaarten en het landschappelijk onderzoek.

Werkgroep Warmte

De werkgroep warmte inventariseert voor de concept-RES het aanbod en de vraag van warmte in de regio. Hiervoor maakt de werkgroep een overzicht van:

METROPOOL

REGIO

EINDHOVEN

- De warmtebronnen in de regio (nu en in de toekomst);
- De warmtevraag in de regio (nu en in de toekomst);
- De bestaande en geprojecteerde infrastructuur voor warmte in de regio.

Daarnaast werkt de werkgroep aan een realistische relatie tussen bronnen en vraag, afgezet in tijd en in kosten. Ook maakt de werkgroep een overzicht van de stakeholders om hierbij te betrekken:

- Infrabeheerders
- Afnemers
- Investeerders
- Eigenaren warmtebronnen

Ten slotte maakt de werkgroep een afwegingskader voor de bruikbaarheid van warmtebronnen en over de omgang met de bronnen in de regio (incl. op te stellen randvoorwaarden hoe je hiermee als regio om wil gaan). In de RES 1.0 vindt de daadwerkelijke koppeling van aanbod en vraag plaats. In sessies met stakeholders worden per warmtebron keuzes gemaakt waar draagvlak voor is. Hier hoort uiteindelijk ook een uitvoeringsprogramma bij.

De planning van de RES MRE op hoofdlijnen

2019	- Startnotitie proces RES ter vaststelling
	- Uitwerking inhoudelijke analyse en bouwstenen concept-RES door ambtenaren gemeenten, provincie en waterschappen en Enexis - Werkateliers met stakeholders per werkgroep
	- Subregionaal gesprek in de raden – leden AB waterschappen en PS sluiten aan Doel: informeren stand van zaken en ophalen inbreng
1 ^e helft 2020	- Regionale werkateliers voor stakeholders Doel: inbreng ophalen voor concept-RES en peilen draagvlak
	- Brede bijeenkomst voor iedereen – gemeenteraden, inwoners, waterschappen, provincie, bedrijven, maatschappelijke organisaties, etc. Doel: reacties op denkrichtingen en draagvlak peilen
	- Bouwstenen concept-RES gereed – ter bespreking in stuurgroep RES, colleges / portefeuillehouders gemeenten, GS provincie en DB waterschappen
	- Lokaal gesprek in elke raad Doel: bespreken concept-RES en ophalen input - Vaststelling door colleges, waterschappen en provincie
	Concept-RES naar het Rijk
Daarna traject naar RES 1.0 (deadline indienen maart 2021)	

Hopelijk tot ziens op één van de subregionale raadsbijeenkomsten over de RES.

Frans Kuppens,
voorzitter Stuurgroep RES Metropoolregio Eindhoven.